

Driedaagse voor honderdjarige Elliott Carter

Klassiek

Carter Driedaagse, Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam. Do 11/12 Vanavond slotavond Carter Driedaagse. Info: www.muziekgeboww.nl

De Amerikaanse componist Elliott Carter werd donderdag honderd jaar: dat werd overal ter wereld gevierd. Het Amsterdamse Muziekgebouw deed dat met een Carter Driedaagse, een minifestival dat donderdagavond opende met het Nieuw Ensemble.

Carter groeide op in het Amerika van Charles Ives, vond zijn eigen stem in de periode van het serialisme, en overleefde nadien ook nog allerlei stromingen. Het is moeilijk vast te stellen tot welke generatie Carter muzikaal gezien eigenlijk hoort. Hij begon als componist in de stijl van Copland, een toegankelijke neo-classicist. In het begin van de jaren vijftig trok Carter zich symbolisch terug in de Sonoran woestijn in Arizona en werkte er aan zijn Eerste strijkkwartet (vanavond gespeeld door het Arditti Kwartet) en vond daarmee zijn stijl.

In de rake, korte filmfragmenten van Frank Scheffer die donderdag rond de gespeelde werken werden vertoond, vertelde een altijd olijke Carter dat zijn muziek over processen van constante verandering ging. Een groot voorbeeld voor Carter, zo liet hij doorschemeren, was de classicist Mozart. Daar kon je je donderdag alles bij voorstellen. Want hoe complex en dicht de vijf gespeelde

werken ook klonken, de componist zorgde altijd voor een bepaalde lichtheid in de klank. Bovendien bouwt hij zijn werken helder op, met een klassieke afwisseling tussen langzame en snelle delen. Het viel ook op dat Carter de meest onmogelijke instrumentale bezettingen prachtig kon laten klinken. En dat hij zijn virtuoze techniek van tempoveranderingen altijd in een hecht en expressief betoog weet te vatten. Je zou kunnen stellen dat toonhoogte en vorm bij Carter van voor de Tweede Wereldoorlog zijn en experimentele tempoveranderingen en pointillistische melodieën van de naoorlogse generatie.

Natuurlijk hangt het gemak waarmee zijn muziek klinkt sterk samen met de kwaliteit van de uitvoerders. Die waren donderdag in uitstekende vorm. Het 'Oboe Quartet', waarin de wendbare hoboïst Ernest Rombout dialogen aanging met de al even geconcentreerde strijkers, maakte grote indruk.

En in het voor het Nieuw Ensemble geschreven 'Luimen' (1997) kon je de verschillende lagen mooi horen: het fond van twee koperblazers, aangevuld door de vibrafoon en de harp, de drukke gesprekken van de strijkers, en het virtuoze getokkel van de gitarist Helenus de Rijke en mandolinist Hans Wesseling als wegspattende sterretjes daar weer bovenop.

Anthony Fiumara

